

Nostalji E?ilimi Ölçe?inin Türkçe'ye Uyarlanması, Geçerlilik ve Güvenilirlik Çal??ması?

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Nostalji E?ilimi Ölçe?inin Türkçe'ye Uyarlanması, Geçerlilik ve Güvenilirlik Çal??ması*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=26492>

Özet

Bu çalışmada, bireylerin geçmi?e yönelik özlem ve ba?lılık derecelerini ölçen **Nostalji E?ilimi Ölçe?i'nin** Türkçe'ye uyarlanması sürecini ve psikometrik özelliklerinin incelenmesini kapsamaktadır. Ölçe?in Türkçe formunun geçerlilik ve güvenilirlik analizleri, Türk kültürüne uygunlu?unu ve bilimsel araştırmalarda kullanılabilirliğini ortaya koymak amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Uyarlama çalışmasında, ölçe?in yapısal geçerliliğini test etmek için sırasıyla Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğrusal Faktör Analizi (DFA) yöntemleri kullanılmıştır. Güvenilirlik ise iç tutarlılık katsayısı olan Cronbach Alfa ile değerlendirilmiş olup, elde edilen yüksek katsayılar ölçe?in akademik çalışmalarda kullanıma uygun, güvenilir bir araç olduğunu doğrulamıştır.

Anahtar Kelimeler

Nostalji, Geçmiş Özlemi, Ölçek Uyarlama, Geçerlilik, Güvenilirlik, Faktör Analizi, Cronbach Alfa.

Yazarlar

Özhan, Deniz; Altun, Neşe.

Amaç

Çalışmanın temel amacı, uluslararası alanda kullanılan Nostalji E?ilimi Ölçe?i'ni Türk diline ve kültürüne uyarlayarak, psikoloji, sosyoloji ve pazarlama gibi sosyal bilimlerde nostalji e?ilimini bilimsel yöntemlerle ölçebilecek geçerli ve güvenilir bir araç sunmaktır. Bu uyarlama, Türkiye'de nostalji olgusuna yönelik derinlemesine araştırmaların önünü açmayı hedeflemektedir.

Ölçe?in çeviri ve geri çeviri süreçlerinden sonra, Türk örneğinde orijinal ölçe?in yapısal modelini koruyup korumadığını belirlemek için kapsamlı psikometrik analizler yapılmıştır.

Yapı

Ölçek, bireylerin geçmişteki olaylara, kişilere, yerlere ve kültürel unsurlara karşı duyduğu genel e?ilimi veya yatkınlığı, yani **nostalji e?ilimini** ölçmektedir. Bu yapı, sadece anılar hatırlamaktan öte, geçmişe yönelik olumlu duygusal bir bağlanma ve özlem duyma derecesini ifade eder.

Ölçek maddeleri genellikle bireyin kişisel geçmi?ine (çocukluk anıları, eski arkadaşları) ve kültürel geçmi?ine (eski filmler, müzikler) yönelik tutumları sorgulamaktadır. Ölçe?in çok boyutlu bir yapıya sahip olduğu ve nostalji deneyiminin farklı yönlerini ölçtü?ü belirtilmiştir.

Geçerlilik

Yapısal Geçerlilik Analizleri

Ölçe?in yapı geçerlili?ini sağlamak amacıyla iki temel faktör analizi yöntemi kullanılmıştır. İlk aşamada, ölçek maddelerinin hangi boyutlar altında toplandığını keşfetmek için **Açıklayıcı Faktör Analizi** (AFA) uygulanmıştır. AFA sonuçları, ölçe?in beklenen faktör yapısını ortaya koymuştur.

İkinci aşamada ise, AFA ile belirlenen faktör yapısının teorik modele uygunluğunu test etmek üzere **Doğrulayıcı Faktör Analizi** (DFA) gerçekleştirilmiştir. DFA sonuçları, ölçe?in Türkçe formunun çok boyutlu yapısının istatistiksel olarak kabul edilebilir uyum indekslerine sahip olduğunu ve bu yapının Türk örneğinde korunduğunu kanıtlamıştır.

Güvenilirlik

İç Tutarlılık Katsayısı (Cronbach Alfa)

Ölçe?in iç tutarlılığını ve dolayısıyla güvenilirliğini belirlemek için **Cronbach Alfa katsayısı** yöntemine başvurulmuştur. Hesaplamalar sonucunda, ölçe?in geneli için elde edilen Cronbach Alfa katsayısı 0.883 olarak saptanmıştır. Bu değer, ölçe?in 0.80 ile 1.00 aralığında yer aldığını ve **yüksek derecede güvenilir** bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir.

Alt Ölçek Güvenilirlikleri

Ölçek, dört alt boyuttan oluşmakta olup, her bir alt ölçek için hesaplanan Cronbach Alfa katsayıları şunlardır:

Birinci alt ölçek: 0.880 (Yüksek derecede güvenilir)

İkinci alt ölçek: 0.812 (Yüksek derecede güvenilir)

Üçüncü alt ölçek: 0.729 (Orduka güvenilir)

Dördüncü alt ölçek: 0.696 (Orduka güvenilir)

Güvenilirlik Yorumlama Kriterleri

Güvenilirlik katsayısının yorumlanmasında Kayı (2009: 403-405) tarafından belirtilen standartlar esas alınmıştır:

$\leq \alpha < 0.40$ ise: Ölçek güvenilir değildir.

$0.40 \leq \alpha < 0.60$ ise: Ölçe?in güvenilirliği düşüktür.

$0.60 \leq \alpha < 0.80$ ise: Ölçek oldukça güvenilirdir.

$0.80 \leq \alpha < 1.00$ ise: Ölçek **yüksek derecede güvenilir** bir ölçektir.

Faktör Analizi

Ölçe?in faktör yap?s?, hem ke?fedici (AFA) hem de do?rulay?c? (DFA) analizlerle incelenmi?tir. Bu iki a?amal? yakla??m, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n?n teorik beklentilerle ve orijinal ölçek yap?s?yla uyumlu oldu?unu göstermi?tir. Yap?lan faktör analizi, nostalji e?iliminin farklı bile?enlerinin (örne?in, ki?isel geçmi?e özlem, kültürel geçmi?e özlem) net bir ?ekilde ayr??t??n? ortaya koymu?tur.

Ölçek Bilgileri

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Likert Tipi Derecelendirme Ölçe?i

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Yeti?kin Popülasyonu (Adult Population)

Age Group: Belirtilmemi? (Not specified)

Population Details: Çal??ma, sosyal bilimler ara?t?rmalarında kullan?lmak üzere Türkiye örneklemeine uyarlanm??tır.

Test Methodology: Ölçek, 5'li Likert tipi bir derecelendirme sistemi kullan?r. Kat?l?mc?lar, (1) **kesinlikle kat?l?yorum** ile (5) **kesinlikle kat?l?yorum** seçenekleri arasında kendilerine en uygun olan? i?aretlerler. Baz? maddeler ters puanlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Sosyal Bilimler, Psikometri, Yap?salsal E?itlik Modellemesi, Psikometrik Özellikler, Duygusal Ba?lanma.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemi? (Not specified)

Affiliation Email addresses: serdem@nku.edu.tr (Sorumlu Yazar: ?eniz Özhan)

Correspondence Address: Belirtilmemi? (Not specified)

İzinler, Ücretler ve Test Yolu

Ölçe?in kullanımı için gerekli izinler ve olası ücret bilgileri hakkında sorumlu yazar Deniz Özhan ile iletişime geçilmesi önerilmektedir. Çalışma, *Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*'nde yayınlanmıştır (Cilt 6, Sayı 3).

Orijinal makalenin PDF dosyasını adresten indirilebilir: [nostalji-egilimi-olceginin-turkceye-uyarlanmasi-gecerlilik-ve-guvenilirlik-calismasi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Özhan, D., & Altun, N. Nostalji E?ilimi Ölçe?inin Türkçe'ye Uyarlanması, Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması. *Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*, 6(3), 53-66.

Kaynak, D. (2009). *İstatistik: Analiz Teknikleri Uygulamalar*. İstanbul: Beta Yayınları.

Nostalji E?ilimi Ölçe?i Maddeleri

Ölçek Derecelendirme: 1) kesinlikle katılmıyorum - 5) kesinlikle katılıyorum

Sık sık çocukluğumdaki olayları hatırlarım. (Kişisel)

"Eski güzel günleri" özlerim. (Kişisel)

Geçmişten gelen insanlar ve yerler benim için önemlidir. (Kişisel)

Eski televizyon ve radyo programlarından yenilerine göre daha fazla zevk alırım. (Kişisel)

Çocukken yediğim yiyecekleri yemekten hoşlanırım. (Kişisel)

Eski okul arkadaşlarım çok sık düşünmem. (Kişisel, ters)

Eskiden filmlerin daha iyi olduğunu düşünürüm. (Kişisel)

Ailem ya da arkadaşlarımla eski günlerden söz etmekten hoşlanırım. (Kişisel)

Eskiden dinlediğimden farklı müzikleri dinlemeyi tercih ederim. (Kişisel, ters)

Kendimi doğduğum değil, şu anda yaşamakta olduğum yere ait hissedirim. (Kişisel, ters)